

Gäller för: Västra Götalandsregionen

Innehållsansvar: Johan Flarup, (johfl), Avdelningschef

Granskad av: Katrin Urbäck, (katur1), Enhetschef

Godkänd av: Regionfullmäktige, (RF),

Giltig från: 2023-12-08

Giltig till: 2027-06-30

Policy för styrning i Västra Götalandsregionen 2023–2026

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Policy för styrning i Västra Götalandsregionen	3
Intern kontroll	4
Relationen mellan regionfullmäktige och nämnder/styrelser	4
Relationen mellan regionstyrelsen och andra nämnder/styrelser	5
Relationer mellan nämnder/styrelser och andra aktörer	5
Relationen mellan nämnden/styrelsen och dess förvaltning	7
Attest och utanordning	8
Relaterade dokument	8

Sammanfattning

Policy för styrning omfattar Västra Götalandsregionens samtliga nämnder, styrelser och majoritetsägda bolag. Den beskriver de grundläggande principerna för styrning av Västra Götalandsregionen och visar att organisationens olika delar bildar en helhet. Policyn tar sin utgångspunkt i kommunallagen och bestämmelser om nämndernas ansvar för verksamheten, att nämnderna ska se till att den interna kontrollen är tillräcklig samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt. Policyn omfattar också kravet på nämnderna att kontrollera, följa upp och säkra insyn i verksamhet som lämnas över till privata utförare genom avtal.

Policy för styrning i Västra Götalandsregionen

Policyn innehåller grundläggande principer för styrning i Västra Götalandsregionen. Policyn gäller för nämnder och styrelser inklusive styrelser för majoritetsägda bolag. I detta dokument skrivs fortsättningsvis nämnder och styrelser.

Nämnder och styrelser ska ha en styrning av verksamheten som säkerställer att värde för invånarna uppnås.

Det innebär att:

- uppdrag fullgörs och mål uppnås i enlighet med regionfullmäktiges beslut
- överenskommelser, uppdrag och avtal genomförs
- gällande lagar och andra författningar följs
- styrande dokument för Västra Götalandsregionen efterlevs
- verksamheten är effektivt och ändamålsenligt organiserad
- den interna kontrollen är tillräcklig.

Nämnders och styrelser styrning ska vara tillräcklig för att:

- planera verksamheten utifrån givna uppdrag och resurser
- genomföra verksamheten
- följa upp verksamheten utifrån fastställda planer och övriga väsentliga aspekter.
- analysera verksamheten som grund för åtgärder och fortsatt utveckling.

Intern kontroll

Intern kontroll är en del av styrningen i Västra Götalandsregionen och ett redskap för ständiga förbättringar. En tillräcklig intern kontroll innebär ett strukturerat arbetssätt som integreras i organisationen. Riktade kontroller utförs för att inom rimliga gränser säkerställa att styrningen är tillräcklig, att målen med verksamheten kan nås och att detta sker på ett effektivt sätt. Det gäller oavsett om verksamheten drivs i egen regi eller av en privat utförare. Den interna kontrollen ska även säkerställa att regler och riktlinjer följs samt att rapportering och information i och om organisationen är tillförlitlig.

Alla nämnder och styrelser ska årligen:

1. Beskriva sin kontrollmiljö.
2. Identifiera och värdera risker som underlag för kontroller.
3. Besluta om en plan för intern kontroll.
4. Följa upp genomförda kontroller och vid behov besluta om åtgärder.

Beslut om plan för intern kontroll ska fattas i anslutning till beslut om detaljbudget och ska följa budgetåret.¹

Relationen mellan regionfullmäktige och nämnder/styrelser

Regionfullmäktige tillsätter de nämnder och styrelser som utöver regionstyrelsen behövs för att fullgöra Västra Götalandsregionens uppgifter². Ansvaret fördelas enligt de reglementen och ägardirektiv som regionfullmäktige fastställer.

Regionfullmäktige beslutar i ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt för regionen, exempelvis mål och riktlinjer³ för verksamheten såsom måldokument för strategisk styrning, policyer och budget.

Nämnder och styrelser ska rapportera till regionfullmäktige enligt regionstyrelsens anvisningar. Regionfullmäktige beslutar om ansvarsfrihet för nämnder och styrelser.

¹ Utifrån regionstyrelsens uppsiktsplikt och samordningsansvar behöver regionstyrelsen ta del av övriga nämnders riskanalyser och planer för intern kontroll som en del i underlaget för sin egen interna kontrollplan. Regionstyrelsen fastställer därför sin plan för intern kontroll efter att alla andra nämnder och styrelser har fastställt sina planer.

² Hel- och majoritetsägda bolag regleras i särskilda beslut.

³ Västra Götalandsregionen har en beslutad struktur för styrande dokument. Begreppet riktlinjer i kommunallagens mening motsvaras i strukturen av vision, måldokument, policy, budget samt planer beslutade av regionfullmäktige.

Relationen mellan regionstyrelsen och andra nämnder/styrelser

Regionstyrelsen har uppsiktsplikt över nämnder och styrelser och vakar över att Västra Götalandsregionen fullgör sina åligganden inom olika verksamheter utifrån fullmäktiges beslut samt enligt lag och andra författningar.

Regionstyrelsen har ett övergripande samordningsansvar för Västra Götalandsregionens samlade verksamhet. Det innebär att regionstyrelsen:

- är Västra Götalandsregionens personalorgan
- ansvarar för medelsförvaltningen
- beslutar om gemensamma riktlinjer för att säkerställa en sammanhållen, ändamålsenlig och effektiv styrning av Västra Götalandsregionens nämnder och styrelser.

Regionstyrelsen utövar ägarskap av Västra Götalandsregionens utförare. Det innebär att regionstyrelsen har ett övergripande samordningsansvar utifrån ett helhetsperspektiv och för att nämnder och styrelser bedriver sin verksamhet i enlighet med fastställda reglementen, har en verksamhet i balans och hushållar med tilldelade resurser. Ansvaret innefattar att säkerställa att utförarverksamheten efterlever fattade beslut om tillgänglighet, kvalitet och patientsäkerhet samt social, ekologisk och ekonomisk hållbarhet.

Relationer mellan nämnder/styrelser och andra aktörer

Västra Götalandsregionen bedriver verksamhet med grund i samhällsuppdrag som ålagts organisationen i lag eller med utgångspunkt i angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till regionens område eller deras medlemmar.

Regionfullmäktige har beslutat att följande nämnder ansvarar för att ge uppdrag till den verksamhet som bedrivs av utförare i egen regi eller av privata utförare:

- operativa hälso- och sjukvårdsnämnden
- miljö- och regionutvecklingsnämnden
- infrastruktur- och kollektivtrafiknämnden
- kulturnämnden

Utifrån det ansvar som regionfullmäktige har fördelat ger nämnderna uppdrag till utförarstyrelser inom respektive område⁴ samt ingår avtal med privata utförare.

Uppdragen ska möta invånarnas behov, utgå från en grundläggande förståelse för verksamheten och dess förutsättningar, samt från regionfullmäktiges måldokument, strategiska planer och budget. Uppdragen ska utgöra en samlande styrning för utförarstyrelsernas fortsatta planering, genomförande och uppföljning.

Västra Götalandsregionens utförare i egen regi⁵ och privata utförare ska genom samarbete med varandra och tillsammans med kommuner och andra externa parter bidra till att regionen kan fullgöra sina samhällsuppdrag. Effektivt nyttjande av regionens samlade resurser är väsentligt. Systematiskt kvalitetsarbete är en viktig del i utvecklingen av regionens förmåga att långsiktigt fullgöra sitt samhällsuppdrag.

Västra Götalandsregionens egna utförare ska samverka med stödfunktionerna och regionstyrelsen reglerar tjänsteutbud samt pris- och ersättningsmodell.

Avtal för verksamhet som lämnats över till privata utförare och andra aktörer⁶

Avtal med andra aktörer kan tecknas efter upphandling eller inom ramen för lagen om valfrihetssystem (LOV). Avtal kan även slutas med såväl enskilda som kommuner och myndigheter på andra grunder inom respektive nämnds eller styrelses ansvarsområde.

Inom ramen för dels det statliga uppdraget att bedriva regional utveckling och dels för kulturområdets samverkansmodell sker ömsesidigt samarbete med och ges uppdrag till externa aktörer.

Varje nämnd och styrelse ansvarar för att uppföljning samt allmänhetens möjlighet till insyn regleras i de avtal som tecknas med varje utförare. Uppföljningen ska särskilt fokusera på beslutade mål och fokusområden i budget. Allmänheten ska få skälig insyn i verksamhet som lämnas över till privata utförare.

I de avtal som nämnden/styrelsen tecknar med privata utförare ska det anges vilken information som utföraren ska lämna ut till

⁴ Med utförarstyrelser avses även styrelser för majoritetsägda bolag

⁵ Styrelsen för Närhälsan och styrelsen för Folk tandvården verkar på en konkurrensutsatt marknad vilket framgår av respektive reglemente.

⁶ Enligt kommunallagen ska regionfullmäktige varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för uppföljning av och insyn i verksamheter som utförs av privata utförare. I programmet ska det också anges hur fullmäktiges mål och riktlinjer ska följas upp och hur allmänhetens insyn ska tillgodoses 5 kap. 3 § KL.

nämnden/styrelsen och på vilket sätt informationen ska lämnas ut till allmänheten.

Nämnderna och styrelserna ska också följa upp att uppdrag utförs enligt uppdragsbeskrivning, förfrågningsunderlag, anbud och avtal samt att utförarna följer relevant lagstiftning. Avtalet ska också reglera hur nämndens/styrelsens uppföljning återrapporteras till utföraren och redovisas för allmänheten.

Uppföljningen av verksamheten ska göras på ett systematiskt och ändamålsenligt sätt och resultatet av genomförd uppföljning ska dokumenteras och redovisas till ansvarig nämnd/styrelse på det sätt som nämnden/styrelsen bestämmer.

Vilka omfattas av regelverket?

- All verksamhet som gäller under lag om valfrihetssystem (LOV)
- Upphandlade hälso- och sjukvårdstjänster enligt lag om offentlig upphandling (LOU)
- Privat utförd barn- och ungdomstandvård samt tandvård för unga vuxna enligt tandvårdslagen
- Upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänst (LUF)
- Kollektivtrafik, sjukresor och andra transporttjänster som är upphandlade av Västtrafik AB
- Avtalade eller upphandlade service- och stödtjänster
- Övriga avtalade eller upphandlade verksamheter som tydligt riktar sig till invånare.

Relationen mellan nämnden/styrelsen och dess förvaltning

Nämnder och styrelser styr verksamheten genom att besluta om bland annat detaljbudget, instruktion till förvaltningschef/VD samt andra styrande dokument. I en delegeringsordning kan nämnden/styrelsen överföra beslutsrätt i vissa frågor till annan, till exempel en enskild ledamot eller till en tjänsteperson. Nämnder och styrelser ska säkerställa den egna styrningen genom löpande uppföljning och riktade kontroller. Förvaltningschef eller VD ansvarar under nämnd/styrelse för att uppdraget utförs.

Koncernkontoret som förvaltning ger stöd till flera nämnder och därför utses en ansvarig tjänsteperson för respektive nämnd som i vissa delar ersätter rollen som förvaltningschef gentemot nämnden. Läs mer i instruktion till ansvarig tjänsteperson, diarienummer RS 2022-06090.

Attest och utanordning

Syftet med attest och utanordning är att säkerställa en hög säkerhetsnivå, en trygg arbetsmiljö och god ekonomisk hushållning avseende Västra Götalandsregionens resurser genom att

- beställning eller beslut om ett ekonomisk åtagande alltid sker av en behörig person
- utbetalningar alltid föregås av attest
- transaktioner är korrekt bokförda
- kontrollrutiner är effektiva.

Ansvarsfördelningen ska vara tydlig och tilldelat ansvar gäller inom givna ekonomiska ramar med hänsyn till fattade beslut. Vid alla ekonomiska händelser ska kontroller utformas som täcker hela händelsekedjan. En person får inte ensam hantera en ekonomisk händelse. En person får inte kontrollera eller attestera in- och utbetalningar till sig själv eller närstående.

Attestanten har det övergripande ansvaret för den ekonomiska transaktionen. Attest innebär att godkänna att den ekonomiska händelsen är ändamålsenlig och ryms inom beslutad budget. Attesten innebär också kontroll att övriga formella beslut finns, samt att kontroller enligt riktlinjer och rutiner har utförts.

Utanordning innebär att godkänna utbetalningsunderlag för utbetalning.

Den som utför kontroll av en annan persons kostnader måste alltid kunna utföra kontrollen efter egen bedömning oavsett ställning gentemot den kontrollerade.

Relaterade dokument

[Vägledning för nämnders och styrelser arbete](#)

Information om handlingen

Handlingstyp: Policy

Gäller för: Västra Götalandsregionen

Innehållsansvar: Johan Flarup, (johfl), Avdelningschef

Granskad av: Katrin Urbäck, (katur1), Enhetschef

Godkänd av: Regionfullmäktige, (RF),

Dokument-ID: RS10245-56073743-4

Version: 2.0

Giltig från: 2023-12-08

Giltig till: 2027-06-30